

Usein kysytyjä kysymyksiä seurakuntavaaleista

1. Kuinka monta perustajajäsentä tarvitaan valitsijayhdistyksen perustamiseen?

Vähintään kymmenen äänioikeutettua seurakunnan jäsentä voi perustaa valitsijayhdistyksen ja asettaa seurakuntavaaleissa ehdokkaita. (kirkon vaalijärjestys 13 §)

2. Voiko vaalilautakunnan jäsen olla valitsijayhdistyksen perustamisasiakirjassa asiamiehenä tai hänen varamiehenään?

Kirkon vaalijärjestyksen mukaan valitsijayhdistyksen asiamies tai hänen varamiehensä ei voi olla vaalilautakunnan jäsen. (kirkon vaalijärjestys 15 §)

3. Voiko valitsijayhdistyksen ehdokas toimia valitsijayhdistyksen asiamiehenä tai hänen varamiehenään?

Valitsijayhdistyksen ehdokas ei saa toimia valitsijayhdistyksen asiamiehenä tai hänen varamiehenään. (kirkon vaalijärjestys 15 §)

4. Voiko vaalilautakunnan jäsen olla valitsijayhdistyksen perustajajäsenenä?

Kirkon vaalisäännöksissä ei ole nimenomaista säännöstä siitä, etteikö vaalilautakunnan jäsen voisi olla valitsijayhdistyksen perustajajäsen. Ei ole kuitenkaan suositeltavaa, että vaalilautakunnan jäsen olisi myös valitsijayhdistyksen perustajajäsen, koska siitä aiheutuisi käytännön ongelmia vaalilautakunnan toiminnalle. Tällainen henkilö olisi kaksoisroolinsa vuoksi esteellinen lähes kaikessa vaalilautakunnan päätöksenteossa.

5. Voiko valitsijayhdistyksen perustajajäsen olla seurakuntavaaleissa ehdokkaana? Entä asiamiehenä?

Valitsijayhdistyksen perustajajäsen voi olla kyseisen valitsijayhdistyksen ehdokkaana vaaleissa. Valitsijayhdistyksen perustajajäsen, joka on vaaleissa ehdokkaana, ei kuitenkaan voi toimia valitsijayhdistyksen asiamiehenä tai hänen varamiehenään. (kirkon vaalijärjestys 15 §)

6. Voiko seurakunnan tai seurakuntayhtymän palveluksessa oleva viranhaltija tai työntekijä olla valitsijayhdistyksen perustajajäsen?

Seurakunnan palveluksessa oleva viranhaltija tai työntekijä voi olla valitsijayhdistyksen perustajajäsen edellyttäen, että hän on seurakuntavaaleissa äänioikeutettu henkilö eli viimeistään vaalipäivänä 16 vuotta täyttävä seurakunnan jäsen. Seurakunnan työntekijät ja viranhaltijat ovat äänioikeutettuja henkilöitä, koska ovat kirkon jäseniä, mutta eivät voi olla vaaleissa ehdokkaana siinä seurakunnassa jossa työskentelevät. Edellä mainittu koskee samalla tavoin seurakuntayhtymiä. (kirkon vaalijärjestys 13 § ja kirkkolaki 23 luku 3 § ja 12 §)

7. Onko seurakuntavaaleissa mahdollista äänestää ennakkoon ulkomailla?

Kirkollisessa vaalilainsäädännössä ei ole säädetty ennakoäänestysmahdollisuudesta ulkomailla, joten seurakuntavaaleissa ei ole mahdollista äänestää ennakkoon ulkomailla.

Seurakuntavaalien järjestämisestä huolehtivat kansallisesti seurakuntien vaalilautakunnat. Ennakkoäänestysviikolla on mahdollista äänestää minkä tahansa seurakunnan kirkkoherranvirastossa, seurakunnan toimistossa tai minkä tahansa seurakunnan muussa ennakkoäänestyspaikassa Suomessa.

8. Voiko poissa oleva kirkon jäsen äänestää seurakuntavaaleissa?

Äänioikeus seurakuntavaaleissa on kaikilla viimeistään vaalipäivänä 16 vuotta täyttävillä kirkon läsnä olevilla jäsenillä. Läsnä olevilla jäsenillä tarkoitetaan kirkon jäseniä, joilla on kotikunta Suomessa. Poissa olevilla kirkon jäsenillä ei ole äänioikeutta (kirkkolaki 23 luku 12 §).

9. Voinko valtuuttaa asiamiehen äänestämään puolestani?

Äänioikeus on luonteeltaan henkilökohtainen oikeustoimi. Äänioikeutta ei siten voi käyttää asiamiehen välityksellä. Asiamiehenä ei kuitenkaan pidetä vaaliavustajaa tai muuta avustajaa, jolla äänestäjän pyynnöstä on oikeus avustaa äänestäjää.

10. Milloin on kyseessä sopuvaalit?

Sopuvaalit ovat mahdolliset kahdessa eri tilanteessa. Sopuvaalit tulevat kyseeseen, jos:

- 1) annetaan yksi hyväksytty ehdokaslista, jossa valitsijayhdistys asettaa varsinaiset jäsenet sekä varajäsenet järjestykseen.
- 2) hyväksytyissä ehdokaslistoissa on ehdokkaita yhtä monta kuin on varsinaisia jäseniä toimielimeen valittava tai ainakin neljä viidesosaa valittavien määrästä. (kirkon vaalijärjestys 51 §)

Valitsijayhdistyksen tulee siinä tapauksessa, että annetaan vain yksi hyväksytty ehdokaslista, asettaa ehdokkaat perustamisasiakirjassa varsinaisiksi jäseniksi ja asettaa varajäsenet järjestykseen. Jos ehdokkaita ei ole perustamisasiakirjassa asetettu mainitulla tavalla, käydään vaali varsinaisten jäsenien ja varajäsenien välillä, vaikka olisi annettu ainoastaan yksi hyväksytty ehdokaslista.

Sopuvaalin edellytykset täyttyvät siinä tapauksessa, että useammassa kuin yhdessä hyväksytyissä ehdokaslistassa asetetaan ehdokkaita enintään yhtä monta kuin toimielimeen on valittava jäseniä. Esimerkiksi jos vaaleissa on asetettu yhteensä 19 ehdokasta kolmen eri valitsijayhdistyksen ehdokaslistoilta, ja kirkkovaltuustoon valitaan 19 jäsentä, on kyseessä sopuvaalit, ja kyseiset ehdokkaat tulevat valituiksi ilman äänestystä. Sopuvaaleista ei ole sen sijaan kysymys, jos hyväksytyissä ehdokaslistoissa asetetaan ehdokkaita enemmän kuin toimielimeen valitaan jäseniä.